

SPRAWOZDANIE ROCZNE z pracy sieci współpracy i samokształcenia: "Nauczyciel w sieci - nauczanie zintegrowane" za 2014 rok.

W ramach pracy sieci nauczycieli nauczania zintegrowanego szkół podstawowych i przedszkoli powiatu lipnowskiego „*Nauczyciel w sieci - nauczanie zintegrowane*” w 2014 roku odbyły się trzy spotkania warsztatowe członków sieci:

- W dniu 14 listopada 2013 roku odbyło się spotkanie organizacyjne z udziałem członków "Nauczyciel w sieci - nauczanie zintegrowane" . Wzięło w nim udział 19 z 24 zadeklarowanych użytkowników sieci. Na spotkaniu po zapoznaniu i integracji grupy zaprezentowane i omówione zostały cele i założenia sieci oraz zasady sieciowania. Ponadto podsumowano i omówiono wyniki diagnozy wstępnej wraz z wnioskami dotyczącymi preferencji użytkowników sieci. Wnioski z diagnozy po dyskusji posłużyły w grupowych zajęciach warsztatowych do opracowania ogólnych celów i ramowego planu pracy sieci. Po przerwie obiadowej w czasie praktycznych zajęć warsztatowych zapoznano uczestników spotkania z zasadami pracy na platformie "doskonaleniawsieci.pl". Odbyły się zajęcia praktyczne logowania i zamieszczania postów w sieci. Każdy z użytkowników sieci otrzymał swój indywidualny login i hasło dostępu do platformy. Członkowie sieci opracowali i zawarli kontrakt określający zasady wzajemnej współpracy w sieci. Czterogodzinne spotkanie zakończyła dyskusja i odpowiedzi na pytania dotyczące pracy sieci.
- W dniu 27 marca 2014 roku w sali konferencyjnej biura projektu odbyły się warsztaty z udziałem eksperta Pani Leny Tkaczyk nauczyciela konsultanta Kujawsko – Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku na temat **”Jak rozmawiać z wymagającymi rodzicami”**. Wzięło w nim udział 21 z 24 zadeklarowanych użytkowników sieci. Tematem i celem głównym warsztatów było teoretyczne i praktyczne przygotowanie członków sieci do radzenia sobie w sytuacjach trudnych w czasie kontaktów interpersonalnych ze szczególnie wymagającymi rodzicami. W zajęciach wykorzystano wykład ilustrowany prezentacją multimedialną oraz praktyczne ćwiczenia w zespołach.
W części praktycznej warsztatów w której pod kierunkiem zaproszonego eksperta uczestnicy w dowolnie dobranych zespołach zgodnie z kartami pracy ćwiczyli techniki coachingowe w rozmowie z wymagającym

rodzicem. Efektem było wypracowanie wskazówek pomocnych w prowadzeniu rozmowy z wymagającym rodzicem (załącznik 1).

Sesję IV warsztatów zawierała prezentację i omówienie zasad równości kobiet i mężczyzn w Projektach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Po czym członkowie sieci wzięli udział w ankiecie półrocznej badającej oczekiwania dotyczące pracy sieci oraz oceny spotkania szkoleniowego z udziałem eksperta.

Czterogodzinne spotkanie zakończyło omówienie bieżących spraw dotyczących pracy sieci nauczycieli oraz dyskusja i odpowiedzi na pytania.

- W dniu 12 czerwca 2014 roku w sali konferencyjnej biura projektu odbyło się trzecie spotkanie użytkowników sieci nauczycieli nauczania zintegrowanego. Wzięło w nim udział 20 z 24 zadeklarowanych użytkowników sieci. Tematem i celem głównym warsztatów było podsumowanie rocznej pracy sieci i wyciągnięcie wniosków ewaluacyjnych. Tematem pomocniczym podnoszącym jakość pracy nauczyciela było zagadnienie "Pracy zespołowej nauczyciela w szkole" i jej wpływ na kształtowanie kompetencji uczniów.

Sesja I warsztatów poświęcona była czynnościom organizacyjnym, zapoznaniem z planem warsztatów, tematem i celami części teoretycznej i praktycznej.

W sesji II zapoznano zebranych z zagadnieniem "Pracy zespołowej w szkole". W zajęciach wykorzystano wykład ilustrowany prezentacją multimedialną oraz praktyczne ćwiczenia w zespołach.

W sesji III warsztatów dokonano podsumowania rocznej pracy sieci. Przedstawiono zebrany dane statystyczne dotyczące sieci i aktywności poszczególnych jej użytkowników. W dyskusji zastanowiono się nad mocnymi i słabymi stronami sieci dyrektorów.

Sesja IV warsztatów poświęcona została omówieniu ankiety dla uczestników projektu. Po czym członkowie sieci wzięli udział w ankiecie badającej oczekiwania użytkowników sieci oraz oceny jej rocznej pracy.

Czterogodzinne spotkanie zakończyła dyskusja i odpowiedzi na pytania.

Pomiędzy spotkaniami członkowie sieci współpracowali ze sobą na platformie internetowej, wymieniając się doświadczeniem i swoimi spostrzeżeniami na wcześniej ustalone tematy zgodne z przyjętym planem pracy.

Główna tematyka działań na platformie była następująca:

1. Indywidualizacja procesu nauczania w edukacji wczesnoszkolnej.

- cele szczegółowe:

- metody i formy pracy z uczniem uzdolnionym, wspieranie i rozwijanie uzdolnień ,

- diagnozowanie cech uczniów z trudnościami w nauce oraz uczniów uzdolnionych,
- praca z uczniem mającym trudności edukacyjne,

Podejmowane działania obejmowały wymianę doświadczeń oraz dzielenie się dobrymi praktykami. Efektem tych działań było opracowanie procedur pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych (załącznik 2) oraz wypracowanie narzędzi diagnozy ucznia (załącznik 3; 4 i 5). Cele zostały zrealizowane lecz członkowie sieci deklarowali chęć dalszej nad tym zagadnieniem pracy w roku następnym.

2. Praca z uczniem u którego zdiagnozowano dyskalkulię.

· cele szczegółowe:

- dyskalkulia jako jedna z przyczyn niepowodzeń szkolnych ucznia.
- metody i formy pracy z dziećmi z trudnościami w zakresie edukacji matematycznej.

Działania na platformie obejmowały wymianę doświadczeń i dzielenie się dobrymi praktykami. Jako efekt działań zakładano wspólne wypracowanie narzędzi do pracy z uczniem, wymianę informacji co do ciekawych artykułów i publikacji związanych z tematem. Wspólnie wypracowano wskazówki do pracy z uczniem mającym trudności w uczeniu się matematyki (załącznik 6). Ze względu na brak przypadków dyskalkulii temat cieszył się nikłym zainteresowaniem członków sieci.

3. Organizacja pracy w grupach mieszanych sześciolatków i siedmiolatków w dotychczasowej praktyce szkolnej.

· cele szczegółowe:

- właściwe zdiagnozowanie aktualnego poziomu dojrzałości szkolnej uczniów
- różnice w sposobie funkcjonowania poznawczego i emocjonalnego uczniów.
- różnice w zakresie możliwości przyswajania treści (zakres i stopień trudności).

Działania na platformie obejmowały wymianę doświadczeń i dzielenie się dobrymi praktykami. Zamieszczane były ciekawe artykuły i publikacje dotyczące tematu. Temat został zrealizowany. Efektem działań było poszerzenie kompetencji nauczycieli w zakresie umiejętności diagnozowania rozwoju i gotowości szkolnej dzieci oraz umiejętności prowadzenia zajęć z uwzględnieniem indywidualizacji oraz wielopoziomowości nauczania. Przyczyniło się to do zmniejszenia poziomu frustracji nauczycieli i niepokoju rodziców, związany z obniżeniem wieku szkolnego.

4. Wspieranie twórczej postawy ucznia na poziomie edukacji wczesnoszkolnej.

· cele szczegółowe:

- rola nauczyciela w stwarzaniu metodycznych warunków rozwoju twórczego dziecka w zakresie muzycznym, plastycznym, teatralnym.
- sposoby pokonywania wstydu i nieśmiałości.
- techniki rozwijania twórczego myślenia.

Działania na platformie obejmowały wymianę doświadczeń i dzielenie się dobrymi praktykami. Zamierzonym efektem była poprawa jakości pracy szkoły poprzez wzrost kompetencji nauczyciela. Cel osiągnięto poprzez wymianę doświadczeń, zamieszczanie ciekawych i przydatnych w pracy publikacji na powyższy temat oraz dzielenie się własnymi doświadczeniami.

5. Aktywizacja ucznia w procesie nauczania matematyki.

· cele szczegółowe:

- aktywizujące metody i techniki w edukacji wczesnoszkolnej.
- umiejętne wykorzystanie tablic multimedialnych w aktywizacji ucznia.

Działania na platformie obejmowały wymianę doświadczeń i dzielenie się dobrymi praktykami. Zamierzonym efektem było opracowanie zestawu skutecznych technik i metod aktywizacji ucznia (załącznik 7) a także poznanie szerokiej możliwości wykorzystania nowoczesnych technik multimedialnych.

6. Współpraca z rodzicami w zakresie wspierania wszechstronnego rozwoju dziecka.

· cele szczegółowe:

- wszechstronna i skuteczna pedagogizacja rodziców.
- partnerski stosunek do propozycji rodziców w podejmowaniu zadań w wszechstronnym wychowaniu dzieci.

Działania na platformie obejmowały wymianę doświadczeń i dzielenie się dobrymi praktykami. Zamierzonym efektem było wskazanie odpowiedniej literatury pomocnej nauczycielowi w pedagogizacji rodziców oraz właściwa współpraca nauczyciela i rodzica. Opracowano zestaw przydatnej literatury na ten temat (załącznik 8).

Ocenę pracy sieci przeprowadzono na podstawie dwóch ankiet.

W ankiecie ewaluacyjnej za I półrocze działalności sieci większość ankietowanych bardzo wysoko oceniła pracę sieci współpracy i samokształcenia bo aż 50% wystawiło najwyższą ocenę.

Wysoko ocenione zostało szkolenie z udziałem zaproszonego eksperta, ponad 80% ankietowanych wystawiło maksymalną ocenę.

W ankiecie wzięło udział 16 członków sieci "Nauczyciel w sieci - nauczanie zintegrowane".

Na pytanie nr 1 "Jak oceniasz pracę sieci współpracy i samokształcenia" w skali ocen od 1 do 6 średnia ocena wyniosła - 4,9

- 8 osób oceniło na ocenę 6,
- 4 osoby oceniły na ocenę 5,
- 3 osoby oceniły na ocenę 3,
- 1 osoba oceniła na ocenę 2,

Na pytanie nr 2 "Podaj swoje sugestie zwiększenia efektywności pracy sieci współpracy i samokształcenia":

- 4 ankietowanych zasugerowało potrzebę zwiększenia ilości bezpośrednich spotkań integracyjnych grupy,
- 1 ankietowana osoba zgłosiła potrzebę dyskusji na temat ataków słownych,
- 1 ankietowana osoba zgłosiła propozycję łączenia teorii z praktyką,
- 10 ankietowanych nie wniosło swoich uwag,

Na pytanie nr 3 "Jak oceniasz spotkanie szkoleniowe z ekspertem" w skali ocen od 1 do 6 średnia ocena wyniosła na pytanie:

- 3a ocena pod względem organizacyjnym wyniosła - 5,8,
- 3b ocena pod względem merytorycznym wyniosła - 5,8

Uwag dotyczących szkolenia nie wniesiono.

W miesiącu czerwcu przeprowadzono ankietę ewaluacyjną na zakończenie rocznego cyklu pracy sieci. W ankiecie wzięło udział 100% jej członków. Użytkownicy bardzo wysoko ocenili pracę sieci, sposób jej organizacji, dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie. Wysoką ocenę wystawiono za realizację celów pracy sieci i profesjonalizm zapraszanych ekspertów. Wszyscy członkowie sieci wskazywali iż uczestnictwo w pracy sieci przełożyło się na wzrost ich wiedzy i umiejętności, 92 % z nich podzieliło się zdobytą wiedzą z innymi nauczycielami a także wykorzystało tą wiedzę w pracy zawodowej.

Szczegółowe wyniki ankiety:

1. Ocena spotkań sieci

	Ocena średnia
Realizacja celów pracy sieci	4,5
Użyteczność omawianych treści i zagadnień	4,4
Różnorodność wykorzystanych materiałów dydaktycznych	4,5
Dopasowanie metod pracy do specyfiki sieci	4,5
Profesjonalizm ekspertów	4,8
Jakość infrastruktury w miejscu spotkań	4,7

2. Ocena pracy sieci

	TAK	NIE
Czy uczestnictwo w pracy sieci przełożyło się na wzrost wiedzy i umiejętności	100%	0%
Czy podzieliłeś/aś się zdobytą wiedzą z innymi nauczycielami (2 osoby)	92%	8%
Czy wykorzystałeś/aś zdobytą wiedzę w pracy z uczniami (2 osoby)	92%	8%

3. Ocena koordynatora

	Ocena średnia
Sposób organizacji pracy sieci	4,7
Zarządzanie czasem spotkań	4,8
Dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie	4,8
Kontakt z uczestnikami sieci	4,7

Za największą wartość, jaka wypływała z udziału w sieci współpracy i samokształcenia uznano:

- nawiązywanie nowych kontaktów z koleżankami nauczycielkami,
- możliwość konsultacji z ekspertem i innym nauczycielem,
- wymiana doświadczeń z innymi nauczycielami,
- zdobycie nowych wiadomości,
- możliwość korzystania z pomysłowości młodych nauczycieli,
- wzbogacanie własnego warsztatu pracy,
- użyteczność omawianych treści,
- profesjonalizm ekspertów,
- przejrzystość treści i celów sieci,

Mocnymi stronami pracy sieci zdaniem uczestników było:

- nawiązywanie współpracy z innymi nauczycielami,
- wzrost wiedzy i umiejętności, którą można wykorzystać w pracy nauczyciela,
- bardzo dobra organizacja,
- dobry kontakt z koordynatorem,
- wymiana doświadczeń,

- dobre przygotowanie koordynatora ,
- dobra organizacja pracy sieci ,
- spotkanie na forum w dowolnym czasie.

Jednocześnie uczestnicy wskazywali na konieczność ich zdaniem zwiększenia ilości bezpośrednich spotkań członków sieci, także tych z zaproszonymi ekspertami oraz zbyt niską aktywność uczestników sieci.

Wnioski:

1. Członkowie sieci wysoko ocenili profesjonalizm zapraszanych ekspertów oraz przygotowanie i organizację spotkań warsztatowych.
2. Jednocześnie uczestnicy wskazywali na konieczność zwiększenia ilości bezpośrednich spotkań członków sieci, także tych z zaproszonymi ekspertami.
3. Większość ankietowanych bardzo wysoko oceniła całokształt pracy sieci współpracy i samokształcenia, dobrą jej organizację i przepływ informacji.
4. Wysoki procent członków sieci wskazywało, że uczestnictwo w sieci przełożyło się na wzrost ich wiedzy i umiejętności i wykorzystało to w pracy z uczniami.
5. Użytkownicy sieci w dyskusji podkreślali, iż mają obawy przed publikacją własnych spostrzeżeń i opracowanych materiałów, preferując raczej korzystanie z zamieszczanych opracowań przez inne osoby, co wpływało na zmniejszenie ich aktywności.
6. Członkowie sieci podkreślali, iż na wzrost aktywności w sieci może mieć wpływ zwiększenia ilości bezpośrednich spotkań, które budują wzajemne więzi i zaufanie.

Koordynator sieci

Dariusz Onoszko

Wskazówki do prowadzenia skutecznej rozmowy z wymagającym rodzicem.

1. **Aby komunikacja z wymagającym rodzicem była skuteczna odpowiedz sobie na pytanie:**
 - a) czego możemy robić więcej?
 - b) czego możemy robić mniej?
 - c) co możemy robić inaczej?
 - d) co możemy przestać robić?
 - e) co możemy zacząć robić?

2. **Zachowania ograniczające lub zamykające wzajemny kontakt:**
 - a. unikanie kontaktu wzrokowego,
 - b. rzucanie zimnych spojrzeń,
 - c. surowa powaga,
 - d. zaprzeczające ruchy głowy,
 - e. wydymanie warg, marszczenie brwi,
 - f. zaciśnięte wargi,
 - g. zamknięta, zablokowana pozycja ciała,
 - h. zaciśnięte pięści, ręce w kieszeni,
 - i. skrzyżowane ramiona,
 - j. zbyt duża odległość od rozmówcy, odchylenie od rozmówcy
 - k. podniesiony, krzykliwy ton głosu.

3. **Postawy ułatwiające wzajemny kontakt:**
 - a. **otwieranie** czyli zaproszenie drugiej strony do dzielenia się informacjami:
 - zadawanie pytań dotyczących stanowiska drugiej strony, jej potrzeb i wartości(bez oceniania i krytykowania)
 - budowanie pytań otwartych(np. Co zamierzasz zrobić? Jak myślisz,...? Co sprawia, że....?)
 - uważne słuchanie tego, co mówi druga strona,
 - sprawdzanie poziomu zrozumienia drugiej strony (parafrazowanie, klaryfikacja wypowiedzi, podsumowywanie, odzwierciedlanie uczuć mówiącego)
 - b. **informowanie** (postawa asertywna) - zachowanie, które pośrednio lub bezpośrednio objaśnia drugiej stronie własną perspektywę- bez atakowania.
 - c. **ignorowanie:**
 - wrogie – ignorowanie pytań, zmiana tematu, nieudzielanie odpowiedzi, pomijanie pewnych kwestii, opuszczanie miejsca rozmowy, brak zgody na spotkanie, nieodbieranie telefonów- unikanie,
 - pozytywne - odkładanie tematu na później, podejmowanie tematów łatwiejszych, proszenie o czas do namysłu lub na zebranie informacji.
 - d. **jednoczenie:**

- tworzenie wzajemnych relacji,
 - poszukiwanie tego co łączy,
 - nadawanie nowych ram odniesienia kwestiom spornym (jak możemy zaspokoić priorytetowe potrzeby obu stron?)
 - dialog, techniki burzy mózgów, narzędzia TOC, techniki PIW.
- e. **parafrazowanie** - powtarzanie swoimi słowami tego, co ktoś powiedział, żeby sprawdzić czy dobrze się zrozumiało.
- f. **klaryfikacja** - ustalanie, co jest najważniejsze, jaka była kolejność zdarzeń, co jest ogólne, a co szczegółowe, precyzowanie znaczenia używanych określeń.

Sieć współpracy i samokształcenia "Nauczyciel w sieci - nauczanie zintegrowane".

"Praca z uczniem młodszym - jak skutecznie i efektywnie pracować w grupie sześciolatków i siedmiolatków".

Procedury pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Definicja:

Pojęcie **specjalnych potrzeb edukacyjnych i wychowawczych** wg prof. Jadwigi Jastrząb odnosi się do tej grupy uczniów, która nie może podolać wymaganiom powszechnie obowiązującego programu edukacyjnego. Mają oni znacznie większe trudności w uczeniu się niż ich rówieśnicy. Uczniowie ci są w stanie kontynuować naukę, ale potrzebują pomocy pedagogicznej w formie specjalnego programu nauczania i wychowania, specjalnych metod, dostosowanych do ich potrzeb, możliwości i ograniczeń. Powinni oni być nauczani przez specjalistyczną kadre pedagogiczną w odpowiednich warunkach bazowych, przy uwzględnieniu odmiennych rozwiązań organizacyjnych.

Wypracowane procedury mają na celu określenie spektrum działań wobec uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i uczniów zdolnych.

Procedury obejmują i określają:

1. Etapy diagnozy ucznia.

- przeprowadzenie diagnozy wstępnej we wrześniu
- ustalenie kierunków pracy z uczniami,
- opracowanie i wdrożenie wskazówek i zaleceń do pracy z dzieckiem z trudnościami w uczeniu się oraz ze szczególnymi uzdolnieniami,
- diagnoza etapowa po I semestrze w celu:
 - sprawdzenia trafności diagnozy wstępnej,
 - ukierunkowanie pracy indywidualnej w celu stworzenia szczególnych warunków rozwoju,
 - wprowadzenie ewentualnej korekty sposobów pracy oraz innowacyjnych metod oddziaływania na ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- diagnoza końcoworoczna pod koniec II semestru – maj/czerwiec w celu:
 - a) określenia postępów ucznia w nauce (bezpośrednia obserwacja umiejętności, postaw i prezentowanej wiedzy uczniów w celu oceny efektów procesu nauczania),
 - b) sformułowania spostrzeżeń i wniosków do dalszej pracy.

2. Wspieranie rozwoju ucznia z trudnościami dydaktycznymi.

3. Wspieranie rozwoju ucznia nadpobudliwego.

4. Wspieranie rozwoju ucznia uzdolnionego.

5. Działania ukierunkowane na rodziców i nauczycieli ucznia o specyficznych trudnościach w nauce.

Elementy diagnozy ucznia:

- diagnoza rozwoju fizycznego:
 - wzrost i waga ciała każdego ucznia,
 - ogólny stan zdrowia,
 - funkcjonowanie narządów zmysłu (wzrok, słuch),
 - wymowa,
 - funkcjonowanie narządu ruchu i postawa ciała,
 - sprawność fizyczna (siła, szybkość, zwinność, moc)
- rozwój sprawności manualnej i procesów poznawczych a w szczególności:
 - napięcie mięśniowe,
 - tempo pracy,
 - precyzja,
 - koordynacja wzrokowo- ruchowa,
 - błędy graficzne w pisaniu,
 - percepcja wzrokowa i słuchowa,
 - mowa i myślenie.
- rozwój emocjonalno społeczny:
 - zaspokajanie potrzeb,
 - kształtowanie postaw,
 - kształtowanie obrazu samego siebie,
 - kształtowanie norm i zasad postępowania,
 - zadowolenie i satysfakcję z życia.

Narzędzia do badania rozwoju ucznia i diagnozy potrzeb edukacyjno wychowawczych.

- karta wstępnej diagnozy rozwoju ucznia,
- test sprawności fizycznej ucznia,
- karta rozwoju fizycznego,
- test do badań poziomu sprawności manualnej i percepcji wzrokowej,
- test do badań poziomu analizy i syntezy słuchowej wyrazów,
- test badania mowy i myślenia uczniów,
- karta diagnozy rozwoju emocjonalno społecznego.

ZAŁĄCZNIK NR 3

Kryteria oceny sprawności manualnej i percepcji wzrokowej ucznia.

Lp.	Elementy diagnozy	Wyniki diagnozy
Sprawność manualna		
1.	Napięcie mięśniowe	<ul style="list-style-type: none">· słabe,· normalne,· silne
2.	Precyzja : prawidłowa czy zaburzona	<ul style="list-style-type: none">· linie przerywane, niejednolite, złożone z kilku odcinków,· niejednakowa grubość linii,· linie faliste, drżące,· kąty przekształcone w łuki
3.	Koordinacja wzrokowo- ruchowa	<ul style="list-style-type: none">· niezachowanie równoległości linii,· brak styczności,· zachodzenie na siebie elementów
Percepcja wzrokowa		
4.	Spostrzeganie	<ul style="list-style-type: none">· nieprawidłowy kształt,· dodawanie bądź opuszczanie elementów,· niewłaściwe wielkości, nieprawidłowe proporcje
5.	Orientacja przestrzenna	<ul style="list-style-type: none">· odwracanie całego wzoru,· odwracanie elementów we wzorze,· podnoszenie, opuszczanie, przestawianie elementów
6.	Analiza i synteza wzrokowa	<ul style="list-style-type: none">· wyodrębnianie części z całości,· składanie całości z części

ZAŁĄCZNIK NR 4

WSKAŹNIKI ROZWOJU EMOCJONALNO - SPOŁECZNEGO UCZNIĄ

Dziecko przystosowane	Dziecko nieprzystosowane
Chętnie przychodzi do szkoły, bez problemu rozstaje się z rodzicami przychodząc do szkoły.	Nie chce chodzić do szkoły, boi się, płacze, nie chce zostać samo w szkole.
Samodzielnie się ubiera i rozbiera.	Wymaga pomocy przy ubieraniu i rozbieraniu.
Samodzielnie załatwia potrzeby fizjologiczne.	Nie sygnalizuje potrzeb fizjologicznych, nie ma nawyków higienicznych.
Dbą o czystość i wygląd zewnętrzny.	Nie troszczy się o swój wygląd, często jest brudny.
Wykazuje zainteresowanie nauką.	Nie interesuje go nauka.
Wykonuje zadania zlecone przez nauczyciela i doprowadza je do końca. Pracuje wytrwale.	Nie kończy rozpoczętych zadań. Ma trudności w przystosowaniu się do dyscypliny szkolnej. Zamiast wykonywania zadań – bawi się; gdy efekt pracy jest niezadowolający – niszczy go.
Dbą o swoje rzeczy, lubi porządek.	Nie dbą o swoje rzeczy, nie sprząta przyborów, ociąża się z wykonywaniem zadań.
Łatwo nawiązuje kontakty z kolegami.	Jest onieśmiałe, skrępowane, boi się kontaktów z nauczycielami, kolegami.
Współpracuje i współdziała z innymi. Wykazuje własną inicjatywę, ma ciekawe pomysły.	Unika współpracy, stroni od dzieci, odmawia współdziałania w zespole. Woli przyglądać się z boku, na to, co robią inni.
Podporządkowuje się wymaganiom, przestrzega norm postępowania.	Narzuca innym swoją wolę i domaga się podporządkowania się jego woli.
Jest spokojny, zrównoważony, uśmiechnięty.	Obraża się i gniewa. Sprzeciwia się innym, niechętnie się podporządkowuje.
Jest troskliwy i opiekuńczy wobec innych, staje w obronie pokrzywdzonych.	Jest obojętny wobec kłopotów innych.
Jest uступliwy i łagodny w kontaktach z rówieśnikami.	Często jest agresywny i kłótlivy; zaczepia kolegów, wszczyna bójki.
Wyjaśnia i tłumaczy zachowania swoje i innych, jeśli były one przyczyną konfliktów.	Przejawia poczucie wyższości, wydaje polecenia, rządzi innymi. Nie przyznaje się do winy, uważa, że zawsze ma rację.

.....
/imię i nazwisko ucznia/

.....
/data/

KARTA WSTĘPNEJ DIAGNOZY ROZWOJU UCZNIĄ KLASY I

Elementy diagnozy	Wyniki diagnozy
Rozwój fizyczny.	
1. Waga ciała	
2. Wzrost	
3. Postawa ciała	
4. Wzrok	
5. Słuch	
6. Sprawność fizyczna	
Rozwój sprawności manualnej i procesów poznawczych.	
<u>Sprawność manualna</u>	
1. Napięcie mięśniowe	
2. Poprawność pisania	
3. Tempo pisania	
<u>Percepcja wzrokowa</u>	
1. Spostrzeganie	
2. Orientacja przestrzenna	
3. Analiza i synteza wzrokowa	
4. Tempo czytania	
<u>Percepcja słuchowa</u>	
1. Analiza słuchowa	
2. Synteza słuchowa	
3. Błędy w pisaniu związane z zaburzeniami percepcji słuchowej	
<u>Mowa</u>	
1. Zasób słownictwa	
2. Wady wymowy	
3. Sposób wypowiedzania się	
Rozwój emocjonalno- społeczny.	
1. Emocje	
2. Uczucia	
3. Uczestnictwo w grupie:	
4. Rozwiązywanie problemów i konfliktów.	

Nauczyciel-wychowawca:

Wskazówki do pracy z uczniem mającym trudności w uczeniu się matematyki.

- Zadbaj o dobrą jakość materiałów powierzonych uczniowi do wykonania.
- Posadź ucznia blisko nauczyciela, by łatwiej i szybciej uzyskał pomoc.
- Odwołuj się do konkretów: modeli, rysunków.
- Pozwól pracować więcej z kalkulatorem.
- Ogranicz liczbę działań, wyznaczaj zadania proste i typowe
- Pomagaj w odczytywaniu dłuższych poleceń, upewnienie się czy uczeń dobrze je zrozumiał i ewentualnie dodatkowo je objaśnij.
- Wydłużaj czas przewidziany na wykonywanie zadań związanych z czytaniem, pisaniem i liczeniem.
- Graficznie zobrazowuj treści zadań.
- Zezwalaj na wykonywanie obliczeń „wybranych” przez dziecko sposobem np. na palcach.
- Przeznaczaj większą ilość czasu na obliczenia pamięciowe.
- Pomagaj w opanowaniu i złagodzeniu wymagań w zakresie umiejętności opartych na sprawności percepcyjnej i orientacji w przestrzeni.
- Pytaj częściej, ale z mniejszej partii materiału.
- Podpowiadaj brakujące słowa podczas wypowiedzi ustnej.
- W przypadku, kiedy nauczyciel nie jest w stanie przeczytać pracy ucznia, pracę powinien przeczytać uczeń wyjaśniając wszelkie wątpliwości.
- Wskazane jest u uczniów z zaburzoną orientacją przestrzenną i wolnym tempem pracy podzielenie powierzonego zadania na części.
- W przypadku pojawienia się błędów wynikających z zaburzeń funkcji percepcyjno- motorycznych np.: przestawianie cyfr w liczbie daj uczniom możliwość korekty lub stosuj inny rodzaj oceny.
- Pozwól korzystać z tabliczki mnożenia (w razie potrzeby).
- Wydłużaj czas przewidziany na wykonanie zadań związanych z czytaniem, pisaniem i liczeniem.
- Nagradzaj za wysiłek i pracę a nie za efekty.
- Buduj w uczniu poczucie własnej wartości.
- Nie należy traktować ucznia jak chorego, niezdolnego czy leniwego.
- Nie wytykaj zbyt często błędów, zwłaszcza publicznie.
- Nie należy wyśmiewać się z niego.
- Nie można łudzić się, że sam z tego wyrośnie

Zestaw skutecznych technik i metod aktywizacji ucznia.

1. Metody integracyjne:

- **pajęczynka** - nazwa techniki pochodzi od efektu końcowego, który powstaje w wyniku zabawy z kłębkami nici. Zabawy z kłębkami mogą być stosowane w kl. I – III na różne sposoby. Dzieci przy pomocy kłębka mogą poznawać swoje imiona, mówić sobie coś dobrego, ale też mogą uczyć się dodawać, odejmować, tworzyć opowiadania itp. Pajęczynka jest możliwa do zastosowania na lekcjach języka polskiego, matematyki, środowiska, muzyki i wychowania fizycznego – możliwości wykorzystania są bardzo różne, a wszystko zależy od pomysłowości samego nauczyciela,

- **krasnoludek** - jedna z najprostszych technik integracyjnych, którą można stosować na różnych przedmiotach – jako element wprowadzający, ogólnorozwojowy i jako atrakcyjny element w uzyskaniu informacji zwrotnych. Krasnoludek to pomoc w rękę dziecka – może to być piłeczka grzechotka, kolczatka, maskotka, jednym słowem – krasnoludkiem może być „coś”, czym można do siebie rzucać, co przyciąga wzrok dziecka o jest przyjemne w dotyku.

- **grafitti** - Jest techniką, którą można stosować na wiele różnych sposobów. Dzięki niej można wytworzyć i wzmocnić dobry klimat w grupie oraz kształcić u dzieci myślenie twórcze – zabawy w niedokończone zdanie typu np. „Najbardziej lubię...” Dzieci przy cichej muzyce relaksacyjnej. Na przerwę w muzyce zwracają się do najbliższej stojącego dziecka i mówią kończąc zdanie:

„Najbardziej lubię ...”

„Najbardziej nie lubię”

2. Metody tworzenia i definiowania pojęć:

- **kula śnieżna** - to metoda skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacjach własnego punktu widzenia oraz efektywnego współdziałania w zespole i pracy w grupie

- **burza mózgów** - Burza pytań – dzieci tak jak propozycje rozwiązań, zadają pytania na wybrany temat. Potem pytanie poddaje się „obróbce”, dzieląc na łatwe, trudne ,(itp.). Pytania mogą zwrócić uwagę dzieci na różne możliwości rozwiązania problemu.

- **mapa pojęciowa** - nowoczesna technika uczenia się, pracy czy zarządzania, w której wykorzystuje się rysunki, obrazy, zdjęcia, wycinki, symbole, hasła. Zastosowana na zakończenie roku szkolnego pomaga uczniom usystematyzować wiedzę, a nauczycielowi pozwoli zdiagnozować osiągnięte przez uczniów wiadomości i umiejętności. Ponadto najważniejsze treści będące przedmiotem nauczania – uczenia się znajdują się na jednym plakacie.

3. Metody hierarchizacji:

- **promyczkowe uszeregowanie** - jest to technika bardzo często stosowana w nauczaniu zintegrowanym. Służy między innymi do definiowania pojęć, określenia cech, zasad oraz do hierarchizacji. Ze względu na układanie priorytetów w promyczki

często nazywana jest – słonecznym promyczkiem. Jest najłatwiejszą techniką do zastosowania w pracy z dziećmi.

- **diamantowe uszeregowanie** - technika znana jest też pod nazwą „karo”. Układ priorytetów przypomina kształt „diamentu” lub „karo”. Struktura tejże propozycji zmusza grupę do współtworzenia, zachęca do podejmowania decyzji oraz osiągania porozumienia drogą negocjacji i kompromisu. Lista priorytetów może być podana przez nauczyciela, albo też wypracowana przez grupę. Liczba priorytetów może być różna, w zależności od potrzeb i wieku dzieci.

- **piramida priorytetów** - polega na wartościowaniu, hierarchizacji. Najczęściej w grupach 4-5 osobowych wybierają najlepsze propozycje, które powstały wcześniej na podstawie burzy mózgów, układają je na szczycie piramidy. Potem wybierają coraz mniej ważne, i na końcu najmniej istotne. Następnie grupy porównują swoje piramidy, każda grupa uzasadnia swoje wybory. Metoda ta stwarza okazję do dyskusowania i argumentowania własnych wyborów. Dla klas młodszych ta metoda jest też ćwiczeniem w pisaniu, czytaniu, i mówieniu.

- **poker kryterialny** - należy do najliczniejszej grupy metod aktywizujących – do gier dydaktycznych. Poker to gra specjalistyczna (planszowa), która jest zaliczana do najbardziej atrakcyjnych metod aktywizujących ze względu na stopień przyswajania treści.

4. Metody twórczego rozwiązywania problemów:

- **rybi szkielet** - na narysowanym szkielecie umieszczamy napisy: atmosfera pracy, wiedza jaką wynoszę z zajęć, prowadzący, uczestnicy zajęć itp. Zadaniem uczniów jest postawienie + albo - ,lub przyklejenie buzi wesołej albo smutnej, obok ocenianej kategorii.

- **sześć myślących kapeluszy** - metoda szczególnie przydatna tam, gdzie uczniowie muszą współpracować ze sobą i zgodnie ze swoimi predyspozycjami brać udział w rozwiązywaniu problemów. Myśli i poglądy przedstawione są sposób bardzo uporządkowany, co zwiększa szansę wypracowania większej liczby korzystnych rozwiązań.

- **technika 635** - technika, dzięki której można rozwiązywać różnorodne problemy. Jest ona modyfikacją „burzy mózgów” a różni się tylko sposobem organizacji i przeprowadzenia sesji twórczej. Technika „635” bardzo skutecznie zmusza do aktywności umysłowej poprzez konieczność szybkiego zgłaszania rozwiązań. Nowe, niekonwencjonalne a nawet „szalone” pomysły czynią technikę bardzo atrakcyjną dla dzieci.

- **metoda trójkąta** - służy przede wszystkim twórczemu rozwiązywaniu problemów. Charakterystyczny układ – trójkąt odwrócony wierzchołkiem do dołu symbolizuje PROBLEM, który z jednej strony ma swoje przyczyny – SIŁY PODTRZYMUJĄCE, z drugiej natomiast SIŁY HAMUJĄCE przyczyny. Istotna metoda ogranicza się do zdefiniowania problemu, określenia przyczyny podtrzymujące sytuację problemową.

5. Metody pracy we współpracy:

- **zabawa na hasło** - jest to jedna z wielu propozycji pedagogiki zabawy, którą można traktować jako metodę pracy we współpracy. Można ją stosować podczas zajęć lekcyjnych, jak też szczególnie przydatna okazuje się na różnych uroczystościach szkolnych z udziałem rodziców. Szczególnie ważny jest efekt końcowy, który

uzależniony jest od podziału zadań i współpracy. Elementem mobilizującym i dyscyplinującym jest ograniczenie czasowe. Impreza na hasło to połączenie dwóch metod – wykonanie zadania + metoda pracy we współpracy.

- **układanka puzzle** - jest to jedna z metod nauczania we współpracy. Jej celem jest zachęcenie do szczegółowego, aktywnego opanowania materiału przez scedowanie odpowiedzialności na uczniów. Każdy uczestnik grupy powinien zostać ekspertem, który przyczynia się do osiągnięcia całego zespołu. Aby uzyskać pozytywne rezultaty, każde dziecko musi skorzystać z pomocy (wiedzy i umiejętności) innego ucznia, każde też musi pomóc wszystkim pozostałym.

6. Metody ewaluacyjne:

- **kosz i walizeczka** - stanowią element metody SWOT (od pierwszych liter). W nauczaniu początkowym wskazane jest wykorzystanie głównie walizeczki (dla określenia mocnych stron) i kosz (dla określenia słabych stron)

- **tarcza strzelecka** - tu uczniowie zaznaczają na tarczy strzałę, im bliżej środka tym więcej punktów, czyli zajęcia się bardziej podobały.

- **rybi szkielet** - to technika, którą można stosować na różne sposoby. Wcześniej do rozwiązywania problemów, teraz – do ewaluacji.

Współpraca z rodzicami
w zakresie wspierania wszechstronnego rozwoju dziecka.

Zestawienie literatury tematu.

1. **Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna wyzwaniem dla nauczycieli i wychowawców nowego wieku** / red. nauk. Eugeniusz Bielicki, Mieczysław Ciosek ; Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna.- Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2012.
2. **Edukacja to więcej niż uczenie się : przedszkole i szkoła w dialogu** / pod red. Andreasa Neidera ; z jęz. niem. przeł. Michał Głazewski.- Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2009.
3. **Edukacyjne konteksty rozwoju dziecka w wieku wczesnoszkolnym** / red. Krystyna Kusiak, Ilona Nowakowska-Buryła, Renata Stawinoga.- Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2009.
4. **Jak dzieci uczą się i myślą : społeczne konteksty rozwoju poznawczego** / David Wood ; tł. Rafał Pawlik, Anna Kowalczak-Pawlik.- Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2006.
5. **Jak dzieci uczą się mówić** / Katarzyna Bieńkowska.- Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2012.
6. **Jak ocenić dojrzałość dziecka do nauki? : rozwojowe testy przesiewowe INPP oraz program ćwiczeń integrujących INPP dla szkół** / Sally Goddard Blythe ; il. Luca Papp, tł. Magdalena Macińska.- Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013.
7. **Coaching rodzicielski : jak pomóc swojemu dziecku rozwinąć skrzydła i w pełni realizować jego potencjał** / David Miskinim, Jack Stewart ; przeł. Marzena Sobczak - Warszawa : Wydaw. SWPS "Academica", 2011.
8. **Czy twoje dziecko jest przygotowane na spotkanie ze szkołą?** / Jaroslava Budikova, Patricie Krusinova, Pavla Kuncova ; tł. Izabela Mroczek- Gliwice : Wydaw. HELION, 2006.
9. **Dwulatki i trzylatki w przedszkolu i w domu : jak świadomie je wychowywać i uczyć** / Edyta Gruszczyk-Kolczyńska, Ewa Zielińska.- Kraków : Centrum Edukacyjne Bliżej Przedszkola, 2012.
10. **Dziecko w szkolnej rzeczywistości : założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej** / pod red. Haliny Sowińskiej.- Wyd. 2.- Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 2013.

11. **Jak wszechstronnie rozwinąć zdolności dziecka : wybierz najlepsze zajęcia, zabawki, gry, pomoce edukacyjne i sposoby uczenia się dla Twojego dziecka** / Lauren Bradway, Barbara Albers Hill ; przekład Joanna Kuliś.- Gdańsk, Harmonia Universalis, 2011.
12. **Gotowość szkolna dzieci sześciolletnich** / Barbara Wilgocka-Okoń.- Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak", 2003.
13. **Jak wydobyć geniusza ze swojego dziecka : zabawy i ćwiczenia rozwijające intelekt dzieci w wieku od 0 do 11 lat** / Ken Adams ; il. Peter Liddiard ; tł. Wojciech Nowicki.- Poznań : Wydawnictwo Publicat, [2011].
14. **Każdy przedszkolak dobrym uczniem w szkole** / Barbara Zakrzewska.- Wyd. 3.- Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2006.
15. **Kompetencje leksykalne uczniów w edukacji wczesnoszkolnej** / Anna Jakubowicz-Bryx.- Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2006.
16. **Kraina kreatywności : sposoby przeciwdziałania rutynie w pracy z dziećmi poprzez ekspresję twórczą i artystyczną** / Danuta Krzywoń ; przy współpr. Hewilii Hetmańczyk.- Sosnowiec : Oficyna Wydawnicza "Humanitas", 2008.
17. **Nauczycielska diagnoza gotowości do podjęcia nauki szkolnej : jak prowadzić obserwację dzieci, interpretować wyniki i formułować wnioski** / Edyta Gruszczyk-Kolczyńska, Ewa Zielińska.- Kraków : Centrum Edukacyjne Bliżej Przedszkola, 2011.
18. **Pedagogika kreatywna wyzwaniem edukacji XXI wieku** / pod red. Ewy Smak i Stanisławy Włoch ; [aut. Irena Adamek et al.] ; Uniwersytet Opolski.- Opole. Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2010.
19. **Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna : badania, opinie, inspiracje** / pod red. nauk. Małgorzaty Karwowskiej-Struczyk, Doroty Sobierańskiej, Magdaleny Szpotowicz.- Warszawa : Wydawnictwo Akademickie Żak, 2011.
20. **Pedagogika wczesnoszkolna : dyskursy, problemy, rozwiązania** / red. nauk. Dorota Klus-Stańska, Maria Szczepska-Pustkowska.- Wyd. 1 - dodr. 2.- Warszawa : Wydawnictwa Akademickie Oficyna Wydawnicza Łośgraf - Wiesław Łoś, 2011.
21. **Pierwsze lata w szkole** / Bogna Białecka.- Poznań : Drukarnia i Księgarnia Św. Wojciecha, 2009.
22. **Poznanie przez działanie : gry i zabawy wspomagające rozwój dziecka** / Ewa Minor, Marcin Minor.- Warszawa : Difin, 2009.
23. **Przygotowanie przedszkolaka do szkoły** / Beata Nadolna.- Poznań : Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha, 2009.
24. **Psychopedagogiczne aspekty rozwoju i edukacji małego dziecka** / pod. red. Teresy Parczewskiej.- Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2010.

25. **Rozwijanie poczucia własnej wartości u dzieci w młodszym wieku szkolnym**
Teresa Lewandowska-Kidoń, Danuta Wosik-Kawala.- Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2009.
26. **Rozwijanie zdolności uczenia się : wybrane konteksty i problemy** pod red. Ewy Filipiak.- Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2008.
27. **Rozwój dziecka a metody nauczania czytania i pisania** / Anna Jurek.- Gdańsk : Harmonia Universalis, 2012.
28. **Sześciolatki w szkole** / Dorota Smoleń, Karolina Piękoś.- Kraków : Centrum Edukacyjne Bliżej Przedszkola, 2013.
29. **Szkolny start dziecka : przygotuj siebie i dziecko do szkolnej przygody!**
Małgorzata Wiśniewska-Koszela.- Gliwice : Internetowe Wydawnictwo Złote Myśli, cop. 2008.
30. **Twoje dziecko szczęśliwe w szkole** / Mirjana Mitrović ; tł. Dušan-Vladislav Paždžerski i Ewelina Chacia.- Łódź : Wydaw. Beauty In Sp., 2012.
31. **Wspieranie rozwoju dziecka : zabawa a rozwój dziecka: różne potrzeby na różnych etapach rozwoju, odkrywanie i rozwijanie talentów i umiejętności. Ponad 350 pomysłów na twórcze zabawy** / Cornelia Nitsch, Gerald Hüther ; tł. Przemysław Hodyra.- Ożarów Mazow. : Wydawnictwo Olesiejuk, 2011.
32. **Wspomaganie dzieci w rozwoju zdolności do skupiania uwagi i zapamiętywania : uwarunkowania psychologiczne i pedagogiczne : programy i metodyka** / Edyta Gruszczyk-Kolczyńska, Ewa Zielińska.- Wyd. 4.- Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2010.
33. **Wspomaganie rozwoju umysłowego oraz edukacja matematyczna dzieci w ostatnim roku wychowania przedszkolnego i w pierwszym roku szkolnej edukacji** pod red. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej ; [aut. Edyta Gruszczyk-Kolczyńska, et al.]- Warszawa : Wydawnictwo Edukacja Polska, 2009.
34. **Za progiem : jak rozwija się dziecko i jaka jest rola nauczyciela w tym rozwoju**
Małgorzata Skura, Michał Lisicki.- Warszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2011.
35. **Zarys psychomotoryki : główne nurty psychomotorycznego wspierania rozwoju dzieci i młodzieży : teoria i praktyka** / [Jolanta Majewska, Andrzej Majewski ; tł. z jęz. niem. Jolanta Majewska, Andrzej Majewski, Maciej Luchowski].- Gdańsk : Harmonia Universalis, 2012.